

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARI TARBIYASIDA OTA-ONALAR BILAN HAMKORLIKNI TASHKIL ETISH METODIKASI

Fayziyeva Madinabonu Sohibjon qizi
Osiyo Xalqaro Universiteti Ta'lim va tarbiya nazariyasi
va metodikasi yo'nalishi 1-kurs magistranti

Ilmiy rahbar: Tilavova Matlab Muhammedovna (PhD)

Annotatsiya

Boshlang'ich sinf davri bolalarning intellektual, ijtimoiy va shaxsiy rivojlanishida asosiy bosqich bo'lib, bu jarayon o'qituvchi va ota-onalarning birgalikdagi hamkorligisiz to'laonli amalga oshishi qiyin. Bolaning muvaffaqiyatli tarbiyasi va ta'lim olish jarayonida ota-onalar faol ishtirok etgan holda o'qituvchi bilan birgalikda ishlasa, bolada ta'limga nisbatan qiziqish ortib, unda ijobiy ijtimoiy va axloqiy fazilatlar shakllanadi. Ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilari tarbiyasida ota-onalar bilan samarali hamkorlikni tashkil etish metodlari, muammolar va yechimlar haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim, ota-onalarning ishtiroki, hamkorlik, tarbiya, metodika.

Аннотация

Период начальной школы является основным этапом интеллектуального, социального и личностного развития детей, и этот процесс трудно осуществить без совместного сотрудничества учителей и родителей. Если родители активно участвуют в процессе воспитания и обучения ребенка и работают вместе с педагогом, у ребенка повысится интерес к образованию, у него сформируются положительные социальные и нравственные качества. В данной статье говорится о методах, проблемах и решениях эффективного сотрудничества с родителями в обучении учащихся младших классов.

International Conference on Modern Science and Scientific Studies

Hosted online from Madrid, Spain

Website: econfseries.com

20th January, 2025

Ключевые слова: начальное образование, участие родителей, сотрудничество, обучение, методика.

Boshlang'ich sinf davri bolalarning intellektual, ijtimoiy va shaxsiy rivojlanishida asosiy bosqich bo'lib, bu jarayon o'qituvchi va ota-onalarning birgalikdagi hamkorligisiz to'laonli amalga oshishi qiyin. Bolaning muvaffaqiyatli tarbiyasi va ta'lim olish jarayonida ota-onalar faol ishtirok etgan holda o'qituvchi bilan birgalikda ishlasa, bolada ta'limga nisbatan qiziqish ortib, unda ijobiy ijtimoiy va axloqiy fazilatlar shakllanadi. Ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilari tarbiyasida ota-onalar bilan samarali hamkorlikni tashkil etish metodlari, muammolar va yechimlar haqida so'z boradi.

Ota-onalar bilan hamkorlikning zarurligi

Boshlang'ich ta'lim bosqichida o'quvchilar hali mustaqil o'qish, o'z fikrini erkin ifoda etish, bilimlarini mustahkamlash kabi ko'nikmalarga ega emas. Bu jarayonda ota-onalarning roli quyidagilarda namoyon bo'ladi:

1. Farzandlarning ta'limga nisbatan ijobiy munosabatini shakllantirish – Ota-onalar bolalarini o'qishga undab, ularga yordam ko'rsatishlari orqali bilim olish jarayonini qiziqarli va samarali qiladi.
2. Axloqiy va ijtimoiy fazilatlarni rivojlantirish – Farzandlar uchun ota-onalar namuna bo'lib, ularning yaxshi xulq-atvorini shakllantiradi.
3. Ta'lim va tarbiya jarayonining uzviyligini ta'minlash – Maktabda olingan bilim va tarbiya uyda mustahkamlanadi, bu esa o'quvchilarning muvaffaqiyatli rivojlanishiga yordam beradi.

Hamkorlikni tashkil etishning samarali metodlari

1. Ota-onalar yig'ilishlarini tizimli tashkil etish

Ota-onalar yig'ilishlari o'quvchilarning tarbiyasi va ta'limidagi eng muhim masalalarni muhokama qilish uchun yaxshi imkoniyatdir. Yig'ilishlarni qiziqarli va interaktiv o'tkazish, masalan, savol-javoblar, guruhli muhokamalar orqali ota-onalarning ishtirokini oshirish mumkin. Yig'ilishda quyidagi masalalar ko'tarilishi lozim:

- Bolaning o'zlashtirish darajasi;

International Conference on Modern Science and Scientific Studies

Hosted online from Madrid, Spain

Website: econfseries.com

20th January, 2025

- Axloqiy va ijtimoiy xulq-atvori;
- Uy vazifalarini bajarish bo'yicha ota-onalarga yo'riqnoma.

2. Individual yondashuvni joriy etish

Har bir o'quvchining qobiliyati, ehtiyojlari va muammolari o'ziga xos. Shu sababli, ota-onalar bilan individual suhbatlar orqali bola haqida to'liq ma'lumot berish va ularga zarur maslahatlarni taqdim etish o'qituvchining muhim vazifasidir. Masalan:

- Bolaning darsdagi faoliyati haqida axborot berish;
- Uyda bolaga yordam berish usullarini tushuntirish;
- Bola xulqidagi muammolarni hal qilish bo'yicha tavsiyalar berish.

3. Seminar va treninglar tashkil etish

Ota-onalar tarbiyada zamonaviy pedagogik yondashuvlardan xabardor bo'lishlari uchun maktabda turli seminar va treninglar tashkil qilish lozim. Seminarlar quyidagi mavzularda o'tkazilishi mumkin:

- Bolalarda o'qish va o'rganish ko'nikmalarini rivojlantirish usullari;
- Oila muhitining farzand tarbiyasiga ta'siri;
- Raqamli texnologiyalarni bola ta'limiga qo'llashning afzalliklari va cheklovlari.

4. Oilaviy tadbirlarni yo'lga qo'yish

Oilaviy tadbirlar nafaqat bolalarning maktabdagi ishtirokini oshiradi, balki ota-onalar bilan o'quvchilar o'rtasidagi munosabatlarni ham mustahkamlaydi. Masalan:

- Ochiq darslar;
- Sport musobaqalari;
- Kitobxonlik tanlovlari;
- Madaniy tadbirlar (spektakllar, ko'rgazmalar).

5. Onlayn muloqot imkoniyatlaridan foydalanish

Bugungi zamonaviy texnologiyalar ota-onalar va o'qituvchilar o'rtasidagi muloqotni tezlashtirish va soddalashtirish imkonini beradi. Masalan:

- Maktabning onlayn platformasi orqali e'lonlar va hisobotlarni yuborish;
- O'quvchilarning o'zlashtirish darajasi bilan onlayn tanishtirish;

International Conference on Modern Science and Scientific Studies

Hosted online from Madrid, Spain

Website: econfseries.com

20th January, 2025

- Messenjerlar orqali tezkor aloqa.

Hamkorlikdagi qiyinchiliklar va ularni bartaraf etish

Boshlang'ich sinf o'quvchilari tarbiyasida ota-onalar bilan ishlashda turli qiyinchiliklarga duch kelinishi mumkin:

1. Ota-onalarning vaqt yetishmovchiligi

Ko'pchilik ota-onalar bandligi sababli maktabda o'tkaziladigan tadbirlarda ishtirok etolmaydi. Ushbu muammoni hal qilish uchun onlayn yig'ilishlar yoki elektron pochta orqali muloqot tashkil qilish lozim.

2. Ota-onalarning ta'lim jarayoniga befarqligi

Ayrim ota-onalar farzandlarining ta'lim jarayonida faol ishtirok etmaydi. Bu holatni bartaraf etish uchun bolalar muvaffaqiyatini ta'kidlab, ota-onalarning rag'batini oshirish lozim.

3. O'qituvchi va ota-onalar o'rtasidagi tushunmovchilik

Ba'zan muloqotdagi noaniqliklar yoki kelishmovchiliklar hamkorlikni qiyinlashtiradi. Buni oldini olish uchun o'qituvchi ochiq va samimiy aloqani yo'lga qo'yishi kerak.

Xulosa

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ta'lim va tarbiyasida ota-onalar bilan hamkorlik qilish muhim ahamiyatga ega. Ushbu hamkorlikni tizimli tashkil etish orqali quyidagilarga erishish mumkin:

- Bolalarda ta'limga bo'lgan qiziqishni kuchaytirish;
- Axloqiy qadriyatlar va ijtimoiy xulq-atvorni shakllantirish;
- O'qituvchi, ota-ona va bola o'rtasida sog'lom va samarali muloqotni ta'minlash.

O'qituvchi va ota-onalar o'rtasidagi uzviy aloqani yo'lga qo'yish nafaqat bolalarning bilim olish jarayoniga, balki ularning shaxs sifatida rivojlanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shunday ekan, ota-onalar bilan samarali hamkorlik qilish har bir o'qituvchining muhim vazifasidir.

International Conference on Modern Science and Scientific Studies

Hosted online from Madrid, Spain

Website: econfseries.com

20th January, 2025

ADABIYOTLAR:

1. Jalolov J., “Boshlang‘ich sinf pedagogikasi”. – Toshkent: O‘qituvchi, 2019.
Ushbu kitobda boshlang‘ich sinf ta’limi va tarbiyasiga oid metodik tavsiyalar keltirilgan.
2. Sharipov S., Nurmatova S., “Boshlang‘ich ta’lim metodikasi”. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
Ota-onalar bilan muloqot va tarbiyaviy ishlarni samarali tashkil etish usullari batafsil yoritilgan.
3. Abdullaeva R., “Oilaviy tarbiya asoslari”. – Toshkent: Sharq, 2018.
Oilada bolalarning tarbiyasiga oid ko‘rsatmalar va ota-onalar bilan ishlash bo‘yicha metodik tavsiyalar mavjud.
4. Xayrullayeva M., “Boshlang‘ich sinflarda axloqiy tarbiya”. – Toshkent: Ma’naviyat, 2017.
Ushbu kitobda axloqiy tarbiya va ota-onalar bilan hamkorlikni yo‘lga qo‘yish bo‘yicha namunaviy ishlanmalar keltirilgan.
5. Nazarov Q., Qodirov R., “Pedagogika nazariyasi va amaliyoti”. – Toshkent: O‘zbekiston milliy universiteti nashriyoti, 2019.
Tarbiya jarayonida maktab va oila hamkorligi muhimligiga alohida urg‘u qaratilgan.

Elektron resurslar:

6. “Boshlang‘ich ta’limda oilaning roli” – Respublika pedagogika markazi materiallari.
Elektron manbada oilaning ta’lim va tarbiyadagi o‘rni haqida izlanishlar natijalari mavjud.
7. UNESCO hisobotlari va qo‘llanmalari
(<https://www.unesco.org>) – Ta’limda oilaviy hamkorlik va global yondashuvlar haqidagi maqolalar mavjud.
8. “Oilaviy pedagogika va o‘quvchining rivojlanishi” – Elektron ilmiy maqolalar jamlanmasi.
Bu yerda ota-onalar bilan ishlash bo‘yicha amaliy tadqiqotlar keltirilgan.

International Conference on Modern Science and Scientific Studies

Hosted online from Madrid, Spain

Website: econfseries.com

20th January, 2025

Ilmiy maqolalar va tadqiqotlar:

9. Ismoilova G., “Boshlang‘ich ta’limda tarbiyaviy ishlar samaradorligini oshirish”. – Pedagogik tadqiqotlar jurnalida chop etilgan, 2021.
10. To‘xtayev A., “Oilada tarbiyaning pedagogik asoslari”. – O‘zbekiston Pedagogika Fanlari Akademiyasi nashri, 2020.
11. Rahmatova Z., “Ota-onalar bilan hamkorlikni tashkil qilishning innovatsion usullari”. – “Ta’lim va tarbiya” jurnali, 2021.
12. Karimova S., “Maktab va oilaning uzviy aloqasi”. – Ilmiy-pedagogik o‘rganish natijalari, 2019.